Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. c)
Istorie

Test 15

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocaţională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activităţi extraşcolare, pedagog şcolar; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

Citiţi cu atenţie sursele de mai jos:

A. „La est de Carpaţi se desfăşoară un proces [...] de unificare şi emancipare politică. Aici, în centrul Moldovei, Ludovic I al Ungariei [...] creează o <marcă>, cu centrul la Baia şi apoi la Siret, destinată să protejeze frontierele estice ale regatului de incursiunile tătare, să blocheze trecătorile din Carpaţii Răsăriteni. În fruntea ei îl aşează pe nobilul român Dragoş din Maramureş. Zona se dezvoltă economic. Sunt atestate târgurile Baia (1334), Siret (1340), Suceava (1345), de-a lungul drumului comercial dintre Marea Neagră şi Principatul Haliciului. În 1359, feudalii locali, nemulţumiţi de suzeranitatea maghiară [...] se revoltă, proclamând în fruntea lor pe voievodul român Bogdan din Maramureş. Bogdan se afla în conflict cu regele Ungariei, Ludovic de Anjou, căruia i se opusese în mai multe rânduri (1342, 1343, 1349). Noul voievod Bogdan, răspunzând propriei voinţe şi aceleia a feudalilor de la est de Carpaţi, îi înlătură pe succesorii lui Dragoş şi, la fel ca Basarab mai înainte, în iarna lui 1364-1365 iese victorios în luptele împotriva armatelor regelui [...]. Astfel, Moldova, cum se va numi noul stat român de la est de Carpaţi, îşi începe existenţa istorică [...].” (I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Rsrit -est-Orient
Apus-vest-Occident

B. „În septembrie 1330, oastea ungară, în fruntea căreia se afla regele însuşi, a ocupat cetatea Severin şi ţinutul înconjurător – vechi obiect de litigiu între cele două ţări [...]. Solia de pace trimisă de Basarab lui Carol Robert cu oferta de a-i plăti în continuare tribut şi de a îndeplini toate celelalte obligaţii asumate în anii anteriori cu prilejul restabilirii relaţiilor cu Regatul Ungar, a fost categoric respinsă de rege, hotărât să suprime statul românesc de la sud de Carpaţi.

Înaintarea oştii ungare înăuntrul ţării a fost deosebit de anevoioasă. Evitând o luptă decisivă, Basarab a atras oastea ungară adânc în interiorul ţării. Lipsit de mijloace de aprovizionare, Carol Robert a fost silit în cele din urmă să ordone retragerea, fără a-şi fi împlinit ţelul. Dar, pe drumul de înapoiere, în munţi, într-o trecătoare foarte îngustă, pe înălţimile căreia se instalase oastea lui Basarab, cavaleria regatului a fost prinsă [...] şi a suferit un cumplit măcel. Regele însuşi a scăpat cu greu din dezastru în vreme ce o parte însemnată a elitei nobiliare şi ecleziastice a regatului său a rămas pe câmpul de luptă.

Pentru tânărul stat românesc dintre Carpaţi şi Dunăre, înfruntarea cu marea oaste a unuia dintre cele mai puternice state ale vremii a fost proba focului. Ea a însemnat eşecul definitiv al încercării de a lichida Ţara Românească.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ş. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

Pornind de la aceste surse, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi cetatea la care se referă sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizaţi, din sursa **A**, o informație referitoare la scopul înființării mărcii din estul Carpaților. **2 puncte**
3. Menţionaţi câte un stat medieval format în spațiul românesc, la care se referă sursa **A**, respectiv sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieţi, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susţine că noul voievod îi înlătură pe succesorii lui Dragoş. **3 puncte**
5. Scrieţi o relaţie cauză-efect stabilită între două informaţii selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informaţii (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentaţi alte două fapte istorice desfășurate în contextul constituirii statelor medievale, în secolul al XIV-lea, în afara celor la care se referă sursele date. **6 puncte**
7. Menţionaţi o asemănare între autonomiile locale din spaţiul românesc intracarpatic, în Evul Mediu. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Citiţi cu atenţie sursa de mai jos:

„La începutul verii anului 1866, România a fost înzestrată cu cea dintâi Constituţie [...]. Constituţia avea să fie calificată chiar de Carol drept <o Constituţie cvasirepublicană> ori drept [...] <o Constituţie precum nu are niciun popor din Europa>. Prin acest act fundamental se instituia monarhia constituţională, cu un sistem bicameral.[...]

În privinţa situaţiei internaţionale a Principatelor Unite – căci denumirea *România* nu era încă acceptată de majoritatea puterilor garante – ea a fost consolidată atât prin sancţionarea de către puterile garante a preluării domniei de către principele Carol [...], cât mai ales prin acceptul dat de Poartă, în toamna anului 1866. Din acel moment, România şi-a văzut pe deplin <oficializată> noua situaţie. Nu era încă un stat independent, dar ansamblul puterilor îi recunoscuse dreptul de a se afirma pe deplin ca o entitate statală europeană. [...]

Procesul de constituire şi dezvoltare a instituţiilor moderne [...] n-a suferit o întrerupere în 1866; dimpotrivă, înzestrată acum cu legea fundamentală – Constituţia – rezultată dintr-o evoluţie democratică, România şi-a consolidat instituţiile centrale şi locale. [...] De asemenea, trebuie evidenţiate şi progresele ce au fost realizate în domeniul militar. În 1867 şi 1872 au fost adoptate legi de organizare a armatei. Efectivele au fost sporite, s-a îmbunătăţit dotarea cu armament. Oştirea era pregătită pentru marea încercare care o aştepta în momentul când avea să se pună chestiunea obţinerii independenţei ţării."

(D. Berindei, *O istorie a românilor)*

Pornind de la această sursă, răspundeţi la următoarele cerinţe:

1. Numiţi actul fundamental adoptat în 1866, precizat în sursa dată. **2 puncte**

2. Precizaţi secolul la care se referă sursa dată. **2 puncte**

3. Menţionaţi principele României și o opinie a acestuia cu privire la legea fundamentală, la care se referă sursa dată. **6 puncte**

4. Menţionaţi, din sursa dată, două informaţii referitoare la organizarea militară a statului român. **6 puncte**

5. Formulaţi, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la situația internațională a statului român, susţinându-l cu două informaţii selectate din sursă. **10 puncte**

6. Argumentaţi, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia statul român modern a fost consolidat prin acțiuni desfășurate în perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza (1859-1866). (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

Elaboraţi, în aproximativ două pagini, un eseu despre totalitarism şi democraţie în Europa (secolul al XX-lea), având în vedere:

- menționarea a două ideologii totalitare din Europa Occidentală şi a câte unei caracteristici a fiecăreia, în prima jumătate a secolului al XX-lea;
- prezentarea unei practici politice totalitare utilizate în Europa de Est, în a doua jumătate a secolului al XX-lea și precizarea unui stat care a utilizat această practică politică;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa, în a doua jumătate a secolului al XX-lea şi susţinerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează şi utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** eseului, evidenţierea **relaţiei cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea şi concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice şi **încadrarea** eseului în limita de spaţiu precizată.